

9. Η Προσευχή του Δανιήλ

Ανάγνωσμα: Δανιήλ 9:1-20

ΔΕΝ είναι σπάνιο το φαινόμενο στην καθημερινότητά μας να πληρώνουμε για τα λάθη ή τις παραλείψεις άλλων. Θυμάμαι στην κατασκήνωση, ένας έκανε τη φασαρία το μεσημέρι, και την πλήρωνε όλη η ομάδα. Ή στον στρατό, όταν είχαμε έξοδο το απόγευμα σε παρέες, αν ένας έκανε μια κουταμάρα στον δρόμο, μπορούσε να την πληρώσει όλη η παρέα. Και τέτοια υπάρχουν πολλά. Ανάλογο παράδειγμα στη Βίβλο έχουμε την περιπέτεια του Ιωνά. Παρά λίγο να βουλιάξει το καράβι και να πνιγούν όλοι οι επιβάτες, επειδή ένας –ο Ιωνάς– είχε αμαρτήσει στον Θεό του. Ένα διαχρονικό παράπονο των δικαίων της Παλαιάς Διαθήκης αλλά και των χριστιανών της Καινής, είναι «γιατί οι δίκαιοι, γιατί οι πιστοί, να υποφέρουν μαζί με τους αμαρτωλούς όταν έρχεται η κρίση του Θεού;»

Στη σημερινή μας συμμελέτη θα δούμε μια προσευχή που την έκανε ένας άνθρωπος του Θεού, ο Δανιήλ, και εξομολογείται ζητώντας το έλεος και τη συγχώρηση του Θεού για αμαρτίες που δεν είχε κάνει ο ίδιος αλλά ο λαός του. Ο Δανιήλ είχε μετοικιστεί μαζί με τον λαό του Ιούδα αιχμάλωτος στη Βαβυλώνα το 597 π.Χ., όταν ο βασιλιάς των Βαβυλωνίων, ο Ναβουχοδονόσορ, κατέλαβε την Ιερουσαλήμ και έκανε την πρώτη εκτόπιση των κατοίκων της κυριεύοντας όλη την περιοχή της Παλαιστίνης. Την ιστορία και την εξέλιξη του Δανιήλ την ξέρουμε από τις διηγήσεις του φερώνυμου βιβλίου. Αναδείχτηκε με τη βοήθεια του Θεού στα ύπατα αξιώματα των Βαβυλωνίων αλλά και στη συνέχεια, όταν τη Βαβυλώνα την κατέλαβαν οι Μηδοπέρσες, ο Δανιήλ εξακολουθούσε να απολαμβάνει την εκτίμηση και του βασιλιά Δαρείου του Μήδισου (άγνωστος βασιλιάς). Αυτός έριξε τον Δανιήλ στον λάκκο των λεόντων αλλά όταν είδε ότι τον έσωσε ο Θεός, έστειλε διαταγή στο βασίλειό του όλοι να σέβονται και να φοβούνται τον Θεό του Δανιήλ.

Η εποχή που ο Δανιήλ κάνει την προσευχή, τοποθετείται γύρω στο 538 π.Χ., τον πρώτο χρόνο της βασιλείας του Δαρείου στους Μηδοπέρσες. Ο Δανιήλ είναι γέροντας πια, πιθανότατα 80 ετών. Κάποια μέρα, με κάποιον τρόπο βρήκε το βιβλίο με τις προφητείες του Ιερεμία, και στο κεφ. 29 (εδ. 10-14) διάβασε μία που έλεγε πως η αιχμαλωσία των Ιουδαίων θα διαρκούσε 70 χρόνια. Υπάρχει ένας πνευματικός λόγος για την 70χρονη αιχμαλωσία, και μας δίνεται στο Β΄ Χρονικών (36:20-21): «Η χώρα θα ερημωθεί για εβδομήντα χρόνια, μέχρι να συμπληρώσει τα σαββατικά έτη που δεν είχε τηρήσει». Κατά το Λευιτικό (25:3-5), κάθε 7 χρόνια η γη έπρεπε να μένει ακαλλιέργητη για να «ξεκουράζεται» το έδαφος. Αυτή την εντολή όμως δεν την τηρούσαν οι Εβραίοι. Ο Χρονικογράφος, λοιπόν, δίνει αυτή την εξήγηση για τα 70 χρόνια αιχμαλωσίας. Αυτά πληροφορικά – ιστορικά.

Επομένως, καθώς ο Δανιήλ διάβασε την προφητεία του Ιερεμία, υπολόγισε ότι σε λίγον καιρό οι Ιουδαίοι θα έπρεπε να επιστρέψουν στην πατρίδα τους. Και τότε είναι που κάνει την προσευχή που θα μας απασχολήσει σήμερα. Αυτό που παρατηρούμε από την πρώτη στιγμή είναι ότι μολονότι ο Δανιήλ, όπως κάθε άνθρωπος, δεν ήταν αναμάρτητος, ήταν από τους πιο δίκαιους που αναφέρονται Βίβλο. Δεν αναφέρεται τίποτα μεμπτό γι' αυτόν. Παρ' όλα αυτά, ντύνεται με σάκο και κάθεται πενθώντας πάνω στις στάχτες, και με απόλυτη ταπείνωση κάνει στον Θεό την προσευχή αυτή και εξομολογείται για τα αμαρτήματα των άλλων. Ταυτίζεται έτσι με τον λαό του και με όποια ασέβεια είχαν διαπράξει, ώστε ο Θεός να τους οδηγήσει στην αιχμαλωσία.

Πριν ασχοληθούμε με την προσευχή αυτή καθαυτή του Δανιήλ, θα μπορούσαμε να κάνουμε 2 θεμελιώδεις σκέψεις: 1. Η προσευχή που εισακούεται από τον Θεό είναι αυτή που ξεκινάει από τον εαυτό μας. Όλο το πνεύμα αυτής της προσευχής είναι εξομολογητικό. Ο δούλος του Θεού ταπεινώνεται «εν σάκω και σποδώ» και δεν επικαλείται τη δικαιοσύνη τη δική του ή του λαού του αλλά την άπειρη ευσπλαχνία του Κυρίου. 2. Η προσευχή που ξεκινάει από τον εαυτό μας αρχίζει με τον Λόγο του Θεού και τελειώνει με τη δόξα του Θεού, όπως θα δούμε στη συνέχεια της ανάλυσής μας.

Πέντε μαθήματα έχουμε να πάρουμε από τη συγκεκριμένη Προσευχή του Δανιήλ, που γίνεται από έναν άνθρωπο που δεν τον αφορούν τα αμαρτήματα για τα οποία μετανοεί. Δεν είναι αυτός ο φταιχτής.

1. Να ανταποκρινόμαστε στον Λόγο του Θεού.

Ο Δανιήλ δεν ξύπνησε ένα πρωί κι έβαλε μπροστά του μια λίστα με αιτήματα κι άρχισε να προσεύχεται στον Θεό. Δεν λέμε ότι αυτό είναι κάτι κακό. Ίσα ίσα, βοηθάει να φέρουμε ενώπιον του Κυρίου όλα μας τα αιτήματα χωρίς να ξεχνάμε τίποτε. Πρέπει όμως να λάβουμε υπόψη μας ότι προτού αρχίσει να προσεύχεται, αφιέρωσε χρόνο για να διαβάσει το βιβλίο του Ιερεμία όπου ο γραμματέας του, ο Βαρούχ, είχε καταγράψει όλους τους λόγους που ο Θεός είχε πει για τον λαό του. Κι ο Δανιήλ προσευχήθηκε με βάση αυτά που ο Θεός είχε αποκαλύψει στο βιβλίο. Φανταστείτε την απογοήτευση του Θεού όταν μας μιλάει μέσα από τον Λόγο του κι εμείς αρχίζουμε και του ζητάμε πράγματα εντελώς άσχετα με αυτά που μας αποκαλύπτει στον Λόγο του! Ξεχνάμε π.χ. τι μας έχει αποκαλύψει για τον χαρακτήρα του, κι εμείς δεν βρίσκουμε χρόνο να του ζητήσουμε να αναπτύξει τον ίδιο χαρακτήρα μέσα μας –να γίνουμε σύμμορφοι της εικόνας του Υιού του! Ξεχνάμε να διαβάσουμε για τις ευλογίες ή τις υποσχέσεις που μας έχει χαρίσει εν Χριστώ, κι έτσι ξεχνάμε να τον ευχαριστήσουμε γι' αυτές. Δικαιολογούμε κάποια ή κάποιες αμαρτίες στη ζωή μας, που ο Θεός μάς τις έχει δείξει στον Λόγο του, κι έτσι δεν τις φέρνουμε με μετάνοια και εξομολόγηση

ενώπιον του Κυρίου. Όπως είπαμε και στην αρχή, η προσευχή που αρχίζει από τον εαυτό μας, είναι αυτή που αρχίζει από τον Λόγο του Θεού.

2. Να συλλογιζόμαστε τον χαρακτήρα του Θεού.

Ο Δανιήλ δεν ξεκινάει την προσευχή του ζητώντας αμέσως διάφορα πράγματα. Επικεντρώνει (εδ. 4) στον χαρακτήρα του Θεού. Δεν σταματάει όμως εδώ ο Δανιήλ. Σε όλη την προσευχή του βλέπουμε πως εστιάζει συνεχώς στο ποιος είναι ο Θεός. Ξεκινάει από το πόσο δίκαιος είναι ο Θεός, ώστε να κρίνει τον λαό του αλλά παράλληλα επικαλείται το έλεος και τη συγχώρηση του Κυρίου. Βλέπουμε επομένως πόσο υγιή κι εξισορροπημένη αντίληψη είχε για τον χαρακτήρα του Θεού: Ο Θεός είναι Θεός αγάπης που τηρεί τις εντολές του και το έλεός του και η συγχώρησή του απλώνεται και αγκαλιάζει όλους. Παράλληλα, είναι δίκαιος και τιμωρεί την αμαρτία. Σχεδόν όλη η Γραφή έχει κάτι να μας διδάξει για τη φύση και τον χαρακτήρα του Θεού. Κι όταν, καθώς προσευχόμαστε, ακολουθούμε αυτή την αποκάλυψη της Βίβλου, αρχίζουμε και προσευχόμαστε όχι υπό το πρίσμα τού τι θέλουμε να κάνει ο Θεός για μας αλλά τι θέλουμε να κάνει ο Θεός μέσα σ' εμάς. Ή, όπως είπαμε στην αρχή, η προσευχή που εισακούεται από τον Θεό, ξεκινάει πρώτα από τον εαυτό μας.

3. Να μην κατηγορούμε τους άλλους.

Πολύ φοβάμαι πως αυτό το σημείο είναι το πιο κρίσιμο όταν προσευχόμαστε για αμαρτήματα για τα οποία δεν φταιμέ (στην εκκλησία, σε μια σύναξη κλπ.) Ο Δανιήλ ήταν ο πιο δίκαιος άνδρας ανάμεσα στον λαό του εκείνη την εποχή κι όμως, αν ήμασταν στη θέση του εμείς θα κάναμε σίγουρα την προσευχή του Φαρισαίου (Λουκάς 18): «Κύριε, σ' ευχαριστώ που εγώ δεν είμαι σαν αυτούς αλλά προσευχόμαι για τις αμαρτίες τους...» Θα ήταν εύκολο για τον Δανιήλ να πει: «Κύριε, ο λαός σου έκαμε αυτό κι εκείνοι και το άλλο, αλλά σου ζητώ να τον συγχωρήσεις». Όχι. Έβαλε μέσα και τον εαυτό του. 32 φορές ταυτίστηκε σ' αυτή την προσευχή των 15 εδαφίων με τον λαό του. Τι κάνουμε εμείς σήμερα; Προσευχόμαστε και στο πίσω μέρος του μυαλού μας δεν εννοούμε να συμπεριλάβουμε και τον εαυτό μας. Προσευχόμαστε για το κακό «στον κόσμο», στην «κοινωνία μας», στους «συνανθρώπους μας που δεν γνωρίζουν τον Κύριο» κλπ. αλλά ξεχνάμε ότι πολλές απ' αυτές τις αμαρτίες βαραίνουν και εμάς, την οικογένειά μας, την εκκλησία μας, τις συντροφίες μας. Σηλητεύουμε τη συμπεριφορά των άλλων, ποστάρουμε ακόμα και πολιτικές απόψεις που διαφωνούμε (απαράδεκτο!) καβγαδίζουμε στο FB για όλα αυτά και ξεχνάμε ότι όλα αυτά δείχνουν ότι βγάζουμε τον εαυτό μας απ' έξω. Πολλές φορές η μαρτυρία μας ξεκινάει με το τι ΔΕΝ είμαστε (λιθοβολώντας εμμέσως τους άλλους) αντί να πούμε θετικά τι είμαστε και τι βρήκαμε στον Χριστό. Για παράδειγμα: αντί να κατηγορούμε την κοινωνία για την αμαρτία της, μήπως πρέπει να ζητήσουμε συγχώρηση γιατί δεν δώσαμε τη μαρτυρία μας όπως έπρεπε ή γιατί δεν φέραμε μαθητές στον Χριστό;

4. Να ζητάμε πάντοτε το έλεος του Θεού.

Ο Δανιήλ ήξερε πως ο λαός του άξιζε τα 70 χρόνια της αιχμαλωσίας. Χρησιμοποιεί 5 διαφορετικά ρήματα για να περιγράψει την κατάσταση τους: Αμαρτήσαμε – Ανομήσαμε – Ασεβήσαμε – Επαναστατήσαμε – Σου στρέψαμε τα νώτα. Και σε όλη την υπόλοιπη προσευχή συνεχίζει να αναγνωρίζει τις αμαρτίες του λαού του. Και μετά, στο εδ. 14, ομολογεί πως ο Θεός είναι απόλυτα δίκαιος που τους τιμώρησε. Ποτέ δεν προσπάθησε να εξηγήσει, να αγνοήσει, να δικαιολογήσει ή να εκλογικεύσει την αμαρτωλή συμπεριφορά του έθνους του. Όσο δίκαιος κι αν αποδείχτηκε ο Δανιήλ σε όλη τη διάρκεια της αιχμαλωσίας τους, ποτέ δεν θεώρησε πως ο Θεός τού οφείλει κάτι. Δεν σκέφτηκε, δηλαδή, για παράδειγμα ότι «εμένα με γλίτωσε ο Θεός από τα λιοντάρια επειδή, ε, όσο να 'χει εγώ δεν ήμουν σαν τους άλλους. Ήμουν απόλυτα ευσεβής». Ένα ακόμη μεγάλο μάθημα για μας τους πιστούς. Ακόμη και τώρα, που είμαστε παιδιά του Θεού, δεν δικαιούμαστε τίποτε απολύτως από τον Θεό. Ό,τι καλό μάς συμβαίνει εξακολουθεί να είναι έλεος του Θεού. Πολλοί δικαιολογούμε στον Θεό ή θεωρούμε πως επειδή προσφέρουμε μια υπηρεσία στον Θεό, ο Θεός κάτι μας χρωστάει! Μέσα μας σκεφτόμαστε «εγώ δεν είμαι σαν τους άλλους στην εκκλησία...» Το μόνο που χρειάζεται να προσευχόμαστε είναι το έλεος του Θεού να είναι διαρκώς επάνω μας.

5. Να επιδιώκουμε τη δόξα του Θεού.

Καθώς φτάνουμε στο τέλος, χρήσιμο είναι να σκεφτούμε γιατί έκανε αυτή την προσευχή ο Δανιήλ. Ποιο ήταν το κίνητρό του; Μήπως ήθελε να γυρίσει στην πατρίδα του και να ζήσει ήρεμα τα τελευταία του χρόνια; Μήπως ήθελε να μαζέψει τον πλούτο που είχε –αν είχε– συγκεντρώσει στην αιχμαλωσία, και να γυρίσει στην Ιουδαία να ζήσει άνετα στα γεράματά του; Απ' όσο ξέρουμε από την Ιστορία, ο Δανιήλ δεν ξαναγύρισε ποτέ στην Ιερουσαλήμ με τους άλλους συμπατριώτες του. Επομένως η προσευχή του δεν είχε κίνητρο την προσωπική του ευημερία. Αυτό που ζητούσε ο Δανιήλ ήταν ο Θεός να ενεργήσει με τον καλύτερο τρόπο, έτσι που ελεώντας τους Ιουδαίους να φέρει δόξα στο όνομά του ο Θεός (εδ. 16). Δεν ήθελε οι ξένοι λαοί, οι ειδωλολάτρες, να χλευάζουν τον λαό του και κατ' επέκταση τον ίδιο τον Θεό τους. Ήξερε πως ο λαός του είχαν γίνει περιγελωτός στους γειτονικούς με την Παλαιστίνη λαούς. Ο λαός και η αγία πόλη μόνο δόξα δεν έφερναν στον Θεό. Η μαρτυρία τους θα λέγαμε σήμερα είχε ατονήσει. Κι ο Δανιήλ ήθελε να βλέπει τον Θεό του να δοξάζεται. Αν ο Κύριος τους άφηνε στην αιχμαλωσία, αυτό οι άλλοι θα το έβλεπαν είτε ότι τους είχε απορρίψει είτε ότι δεν είχε τη δύναμη να τους σώσει. Έτσι, στο ερώτημα ποιο ήταν το κίνητρο της προσευχής του Δανιήλ, η απάντηση είναι ότι ο Δανιήλ ήθελε δικαίως την αποκατάσταση της μαρτυρίας του λαού του Θεού. Δεν ήταν τόσο η ευημερία του λαού αλλά η δόξα του Θεού. Γιατί προσευχόμαστε εμείς σήμερα; Οι περισσότεροι προσευχόμαστε περισσότερο για τον εαυτό μας παρά για τη δόξα του Θεού. Ξαναθυμίζω τις δύο αρχικές σκέψεις που κάναμε στην αρχή: 1. Η προσευχή που εισακούεται από τον Θεό είναι αυτή που ξεκινάει από τον εαυτό μας. 2. Η προσευχή που ξεκινάει από τον εαυτό μας αρχίζει με τον Λόγο του Θεού και τελειώνει με τη δόξα του Θεού.
